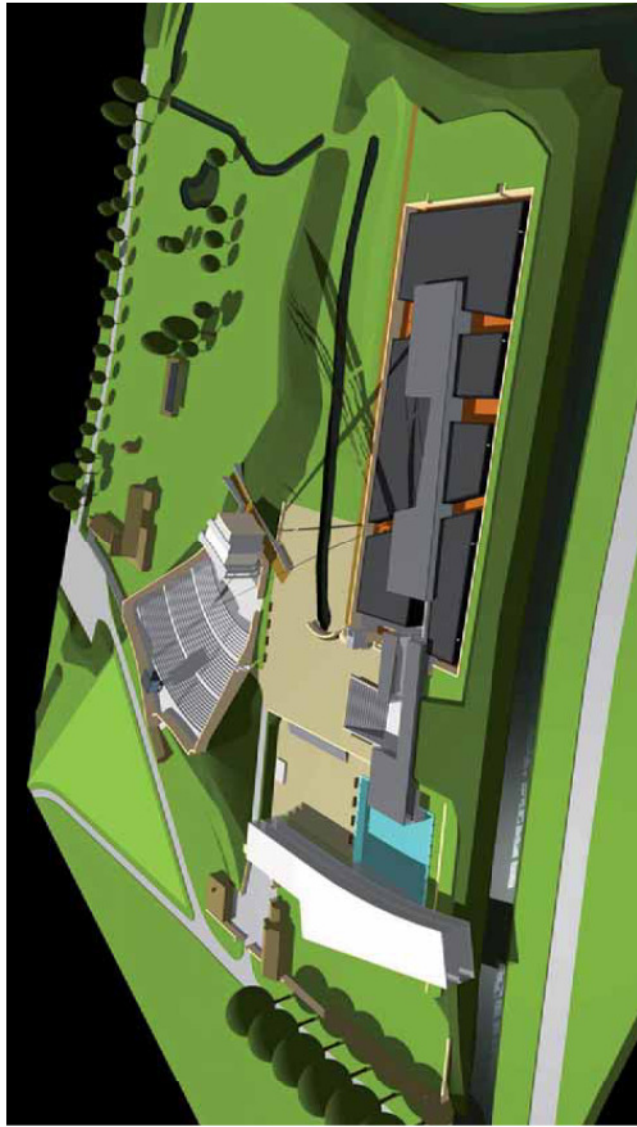

DE LICHTENBERG VAN VERVAL NAAR HERBESTEMMING

Studenten uit Krakau, Münster en Delft ontwerpen momenteel nieuwe bestemmingen voor het religieuze theater-sport-complex De Lichtenberg in Weert. De Rijksdienst heeft het vervalcomplex uit 1961 bestempeld als mogelijk behoudenswaardig monument.

De eigenaar van De Lichtenberg is een stichting die grondbeheer in haar doelstellingen heeft, staan en niet de restauratie van erfgoed. Deze stichting heeft de gronden aan diverse partijen in erfpacht gegeven, wat de situatie er niet eenvoudiger op maakt. Geen van deze partijen heeft het statutaire doel cultureel erfgoed te behouden of te herstellen.

Nu de gemeente Weert in maart 2006 De Lichtenberg als gemeentelijk monument heeft beschermd, neemt ze ook haar ver-

antwoordelijkheid. Er lopen gesprekken om het complex in gemeentelijk eigendom te verwerven en er worden voorbereidingen getroffen om daarna over te gaan tot herstel en herbestemming.

Ontwerpen van studenten

Voor deze herbestemming krijgt de gemeente de helpende hand toegestoken uit onverwachte hoek. Vanuit de Technische Universiteit Delft, vakgroep @MIT van hoogleraar Jo Coenen, hebben afgelopen

jaar veertien studenten De Lichtenberg onder de loep genomen. In eerste instantie gaf docent Lucas van Zuijlen de studenten een vastomlijnde opdracht mee: ontwerp een bezinningsoord voor een kloosterorde, met onder andere een gastenverblijf.

Na bezoek aan de locatie bleek het veel interessanter de studenten een vrijere opdracht te geven en hen zelf uit de gebouwen de inspiratie voor een nieuwe bestemming te laten opdoen. De resultaten zijn in de raadszaal van Weert gepresen-

'Cultuurhistorische verkenning De Lichtenberg, Weert' is te raadplegen via www.raam.nl. Zie ook www.behoudelichtenberg.nl.

teerd aan een breed gehoor. Als nieuwe bestemming werden onder meer geopperd: een sportfaciliteit met grote schaatsbaan, een muziekcentrum inclusief opnamestudio's en hotelfunctie, een badhuis met hotel, maar ook een begraaftplaats met crematorium en columbarium, ofwel een urnenmuur. De creativiteit en onbevangenheid van de studenten geven een indruk van het grote scala aan mogelijkheden dat bij herbestemming mogelijk is.

Als vervolg op het project van de TU is De Lichtenberg nu ook onderwerp van een internationale studiepodracht. In een uitwisselingsprogramma tussen de universiteiten van Krakau in Polen, van Münster in Duitsland en van Delft, verdiepen zich nu 74 studenten in De Lichtenberg. Zij bezochten eind februari Weert om inspiratie op te doen en in september worden de resultaten gepresenteerd. De verwachtingen zijn hooggespannen, want wie weet welke originele ideeën hier uit voortkomen.

Teloor gang

In de Nieuwsbrief van juli 2006 wees de Rijksdienst al op het unieke karakter van De Lichtenberg. Het wederopbouwcomplex van architect Pierre Weegels omvat een groot openluchttheater, tennisbanen, een zwembad met bijgebouwen en een Mariakapel, omsloten door grachten, muren en wallen. De architectuur met

traditionele en moderne vormen en materialen is van hoge kwaliteit en vormt een bijzonder gaaf tijdsbeeld. Het is in de periode 1954-1961 gebouwd als faciliteit voor het Bisschoppelijk College.

Nu een korte bloeitijd, waarin goed bezochte voorstellingen tot wel 2000 toeschouwers werden gegeven in het openluchttheater, is de teloorgang ingezet. Het aan de school verbonden intermaat werd opgeheven. Daardoor verviel het draagvlak voor de faciliteiten van De Lichtenberg. Ook werden de organisatie van de school en het beheer van het onroerende goed gesplitst, waarmee de directe samenhang tussen De Lichtenberg en de school verviel. In 1972 werd de laatste openluchtvoorstelling gegeven.

De verschillende onderdelen van het complex verloren hun functie. Alleen de tennisbanen bleven in gebruik en worden nu nog steeds onderhouden. Het eens zo dynamische complex raakte ernstig in verval en zelfs in vergeetheid.

Bescherming

Het is de Stichting Behoud De Lichtenberg geweest die weer aandacht heeft gevraagd voor dit complex. De stichting werd eind 2002 opgezet door enkele ongeruste burgers. Door hun inspanningen is een domino-effect ontstaan. Naar aanleiding van hun vraag is de Rijksdienst voor de

Monumenten zorg in 2003 op werkbezoek gekomen. Dit heeft uitgeroemd in het rapport *Cultuurhistorische verkenning De Lichtenberg, Weert*, van november 2005, dat valt te raadplegen via www.raam.nl.

De Rijksdienst concludeerde dat De Lichtenberg een zeldzaam voorbeeld is van een vroeg-naoorlogs complex waarin religie, sport, cultuur en onderwijs integraal worden benaderd. Ook is het op nationaal niveau uniek en daarom van evident belang.

Het is nog niet mogelijk dit complex op rijksniveau te beschermen, omdat de Rijksdienst nog hard werkt aan het aanwijzingsbeleid voor bouwwerken uit de wederopbouw. De dienst adviseerde daarom De Lichtenberg op gemeentelijk niveau te beschermen. Daarop heeft de gemeente het op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst. De Rijksdienst heeft het complex wel opgenomen op de lijst van mogelijk behoudenswaardige rijksmonumenten uit de wederopbouwperiode. Deze plaatsing drukt de waarde uit die het heeft, maar is allerminst een garantie voor behoud en herstel. Zonder een nieuwe toekomst is instandhouding onzeker. Daarom is er in de cultuurhistorische verkenning ingegaan op de herbestemmingsmogelijkheden van het complex.

Wetenschappelijk onderzoek

Momenteel wordt er ook wetenschappelijk onderzoek verricht naar het oeuvre van architect Pierre Weegels. Dit wordt uitgevoerd door Lucas van Zuijlen van de TU Delft. Daar naast schrijft Eva van Wetsteyn, studente Kunstgeschiedenis te Nijmegen, haar afstudeerscriptie over De Lichtenberg, met een biografie van de architect. De gegevens van de onderzoektoestelling over Weegels tijdens de Open Monumentendagen van dit jaar. Deze expositie vindt plaats vanaf 8 september 2007 tot en met 6 januari 2008 in het gemeentemuseum de Tiendshuur in Weert. ❦

De vervaltribune van het openluchttheater De Lichtenberg, met regiecabine (foto auteur)